

OPS- kirje eskareille

Helmikuu 2015

Kirje työtapana

Tätä opetussuunnitelmaa tehdään aivan uudella tavalla. Sen olette varmasti jo huomanneetkin. Kentältä on kuulunut kysymyksiä, että milloin ”se oikea” ops- työ oikein alkaa, kun tähän saakka on vain keskusteltu yleisen osan asioista ja toimintakulttuurin kehittämisestä. Mutta sitähän se ops- työ itse asiassa on: Oman yksikön toimintakulttuurin muovaamista sen suuntaiseksi, että opetussuunnitelman normit ja henki toteutuvat. Samalla se on mahdollisuus kehittää omaa työtä ja muuttaa kenties turhia, aikaa vieviä tavaksi juuttuneita käytänteitä, tai muuten vain raikastaa ja uudistaa omaa opetusta.

Tämä kirje on paitsi tiedotuskanava niin myös yhteisöllinen työtapana tehdä opetussuunnitelmaa eteenpäin. Nyt tämän kirjeen välityksellä saatte ensimmäiset ops- asiakirjaan liittyvät välitehtävät pohdittavaksi. Paras lopputulos syntyy, jos tehtäviä pohditaan yhdessä, vuorovaikutuksessa toisten kanssa. (Uuden opetussuunnitelman oppimiskäsityksen mukaisesti)

Uusi opetussuunnitelma haastaa työyhteisöt tekemään tiivistä yhteistyötä paitsi kollegojen kesken, niin myös huoltajien, yhteisöjen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Myös lapset tulisi muistaa ottaa mukaan oman opiskelun, arvioinnin ja eskariryhmän toiminnan suunnitteluun. Tästä on tulossa vinkkejä seuraavassa kirjeessä, jolloin aiheena on arviointi ja oppilaiden osallistaminen. Isommissa yksiköissä tiimityöskentely on arkipäivää. Mutta entäs yksittäiseskarit ja pienet yksiköt? Olisiko mahdollista, että pienemmät yksiköt muodostaisivat oman kimpan, verkoston ja pidettäisiinkin tietyin säännöllisin väliajoin työyhteisökokoukset yhdessä? Samaan tapaan kun aloitettiin narratiivit yhdessä toisten kanssa. Välitehtävien tekeminen yhteisessä kokouksessa olisi antoisampaa kuin yksin puurtaminen.

Uuden esiopetuksen opetussuunnitelman keskeiset muutokset (OPH:n perustelumuistion mukaan)

Esiopetuksen perusteasiakirjaa on valmisteltu aiempaa tarkemmaksi ja siihen on lisätty kunkin pääluvun yhteyteen paikallisen opetussuunnitelman laatimista ja kehittämistä tukeva paikallisesti päätettävät asiat -osuus.

Perusteissa esiopetus nähdään tärkeänä osana lapsen elämää, ei vain harjoitteluna koulua tai myöhempää elämää varten. Perusteiden arvopohja korostaa kunkin lapsen ainutlaatuisuutta. Lasten kehityksen ja oppimisen vaihtelu nähdään luonnollisena. Pedagogisesti asiaa lähestytään lasten oikeutena oppia itseään kiinnostavia asioita sekä oikeutena edetä oppimisessa omaan tahtiin.

Monipuolisilla oppimisympäristöillä ja rikkaalla opetustarjonnalla varmistetaan lasten mahdollisuus löytää uusia kiinnostuksen kohteita. **Kokeilemista ja yrittämistä** rohkaisevalla toiminnalla sekä **kannustavalla palautteella** vahvistetaan kunkin lapsen **motivaatiota** opetella myös vaativiksi kokemiaan asioita.

Esiopetuksen perusteisiin on tuotu uutena käsitteenä **laaja-alainen osaaminen**. Esiopetuksen perusteissa laaja-alainen osaaminen on jaettu kuuteen osa-alueeseen: **ajattelu ja oppiminen; kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu; itsestä huolehtiminen ja arjen taidot; monilukutaito; tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen sekä osallistuminen ja vaikuttaminen**.

Esiopetuksen perusteissa korostetaan **lasten ja huoltajien** aitoa osallistumista esiopetuksessa. Vahva **lapsikeskeisyys** näkyy esiopetuksen kaikissa tavoitteissa, ja lasten osallisuudelle asetetaan selkeitä tavoitteita. Esiopetuksen järjestäjiä veloitetaan kehittämään aiempaa vahvemmin lainsäädännön mukaista yhteistyötä huoltajien kanssa. Esiopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseksi asetetaan tavoitteita, joissa korostetaan muun muassa yhteistyön merkitystä esiopetuksessa ja erilaisten **yhteistyökumppaneiden** kanssa. Lasten vaihtelevia kielellisiä, katsomuksellisia, uskonnollisia ja kulttuurisia taustoja pidetään rikkautena ja kulttuurisen monimuotoisuuden hyödyntämistä toivottavana.

Perusteissa korostetaan aiempaa vahvemmin **eheydetyn opetuksen periaatetta**. Opetuksen toteuttaminen ja opetuksen tavoitteet on määriteltä perusteissa uudella tavalla. Lähtökohtana ovat lasten mielenkiinnon kohteet ja opetussuunnitelmassa määriteltävät, eri tiedon- ja taidonaloihin perustuvat, opetukselle asetetut yhteiset tavoitteet. Muodostuvia erimittaisia ja erityyppisiä kokonaisuuksia kutsutaan **oppimiskokonaisuuksiksi**. Ratkaisu korostaa lasten aktiivista roolia.

Työtavat nähdään perusteissa sekä **oppimisen välineinä** että **opettelun kohteina**. Perusteet korostavat leikkiä ja muita lasten aktiivista roolia vahvistavia tapoja opetella, kokeilla ja toimia. Erilaisia työtapoja käyttämällä varmistetaan eri tavoin oppivien lasten oppimisen etenemistä. Perusteissa määritetään aiempaa selkeämmin arvioinnin periaatteet. Opettajia ohjataan käyttämään arviointitietoa **oman työnsä arvioinnissa, opetuksen uudelleen suuntaamisessa** ja lasten mahdollisesti tarvitseman **tuen suunnittelussa**. Lisäksi perusteissa korostetaan **kannustavan ja havainnollisen palautteen merkitystä** lasten oppimiselle ja oppimismotivaation vahvistamiselle.

Kasvun ja oppimisen tukea käsittelevä osuus on linjauksiltaan vuoden 2010 esiopetuksen perusteiden mukainen. Uutena kohtana perusteisiin on lisätty lainsäädännön mukainen osa-aikaista erityisopetusta käsittelevä osuus.

Esiopetuksen perusteet esiopetuksen oppilashuoltoa käsittelevän osuuden. Osuuden sisältöön ei ole tehty muutoksia Määräyksen mukaiset paikalliset oppilashuoltoa käsittelevät osuudet on tullut valmistella ja ottaa käyttöön 1.8.2014 mennessä. Esiopetuksen peruste on opetuksen järjestäjiä

koskeva määräys. Perusteiden termejä ja pedagogisia periaatteita tullaan avaamaan ePerusteet -sovelluksessa julkaistavan tukimateriaalin avulla. Tavoitteena on, että ePerusteet ja tukimateriaali valmistuvat vuoden 2015 aikana.

Ajankohtaista ops- rintamalta

Uudet esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet julkaistiin 22.12.2014. Allekirjoitusvuoden mukaan ne on nimetty Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Määräyskirjeen mukaan uudet esiopetuksen opetussuunnitelmat voidaan ottaa käyttöön jo 1.8.2015, mutta viimeistään 1.8.2016. Nyt katsotaan saisimmeko tiukalla puurtamisella seudullisen vaiheen valmiiksi jo ensi kesäkuun lautakuntien käsittelyä varten. Aikataulu on kyllä melkoisen haastava.

Esiopetuksen aineryhmä on aloittanut työskentelynsä tiiviin aikataulun mukaan. Aineryhmän jäsenet ovat jakaneet valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteet keskenään osa-alueisiin. Työryhmän jäsenet syventyvät ensin keskenään valtakunnallisen opsin eri lukuihin ja sen jälkeen lähettävät teille yksiköihin välitehtäviä, joissa mietitään sisältöihin liittyviä kysymyksiä. Tässä kirjeessä saatte ensimmäiset kysymykset pohdittavaksi.

Tällä viikolla saamme Pedanetiin työskentelyalustan, johon alamme tekemään seudullista opsia. Kerron seuraavassa kirjeessä, kuinka pääsette mukaan työhön.

Seudun esiopetuksen aineryhmä valmistelee kuntien esiopetuksen hallintoportaalle kysymyksiä, joihin opetussuunnitelma vaatii ottamaan kantaa. Hallinnon ja johdon väki työstää näitä kysymyksiä yhteisessä hallinnon ja luottamushenkilöiden SeutuKesu- koulutuksessa.

Lisää ops- asiaa on taas luvassa ensi kuussa ilmestyvässä ops- kirjeessä.

Välitehtävä

Esiopetuksen aineryhmä on valmistanut teille välitehtäviä koskien opsin sisältöjä. Tehtävien tekeminen vaatii hiukan uuteen opsiin tutustumista. Sitä varten tulostakaa itsellenne uudet opetussuunnitelman perusteet joko Opetushallituksen tai meidän Pedanetin- sivuilta. Huom! Nyt ei enää käytetä vanhoja luonnoksia vaan lopullista asiakirjaa:

<https://peda.net/opetussuunnitelma/ops2016/po>

http://www.oph.fi/download/163769_Esiopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.docx

Miten toimitaan, kun aikataulu on tiukka?

- 1) Tehtävät voidaan antaa ryhmille tai työpareille pohdittavaksi ja kun tehtävät on tehty nämä huolehtivat itse palauttamisesta.
- 2) Pidetään kokous, jonka aikana tehdään tehtävät ryhmätyönä. palautetaan koonti saman tien.
- 3) Pienet yksiköt voivat tehdä kimpassa naapureiden kanssa tai alueellisesti. Palauttaa voi yhteisen pohdinnan tuloksen.

Luovuus tehtävien tekemisessä on sallittua! Pääasia, että syntyy keskustelua. **Vastaukset on palautettava viimeistään perjantaina 27.2 eli ennen lomalle lähtöä.**

HELMIKUUN VÄLITEHTÄVÄT:

1. Määrittele seuraavat käsitteet työyhteisössäsi (miten näkyvät arjessa):
 - inklusio
 - oppimisympäristö
 - lapsilähtöisyys
 - lasten ja huoltajien osallisuus
2. Mikä on opettajan pedagoginen rooli?
3. Mistä työyhteisössä saadaan aikaa kaiken dokumentoinnin, suunnittelun ja osallistamisen vaatimiin toimenpiteisiin?

Kootkaa vastauksenne Word-asiakirjaksi ja lähettäkää vastauksenne sähköpostilla satu.huttunen@jns.fi

Välillä suunta on ehkä hakusessa ja hommat ei huvita, silloin tarvitaan innostavaa työkaveria tsemppaamaan.

Oikein mukavan aurinkoisia talvipäiviä toivotellen

OPS - Satu

